

Miljøministeriet
Naturstyrelsen

Naturstyrelsens opdatering af § 3-registreringer

Samsø Kommune
2013

Titel:

Naturstyrelsens opdatering af
§ 3-registreringer – Samsø Kommune

Redaktion:

Søren Bagger og Hanne Morthorst Petersen

Udgiver:

Miljøministeriet
Naturstyrelsen Aalborg
Niels Bohrs Vej 30
9220 Aalborg Øst
www.nst.dk

ISBN nr.:

978-87-91826-67-2

År:

2015

Må citeres med kildeangivelse.

Indhold

Synopsis	4
1. Indledning og baggrund	5
2. Metoder.....	6
3. Samarbejde med kommunen.....	8
4. Resultater af Naturstyrelsens arbejde i kommunen	9
4.1 Er der registreret mere eller mindre natur i forbindelse med Naturstyrelsens projekt?	9
4.2 Fordelingen af beskyttet natur på antal og areal	11
4.3 Uoverensstemmelser	13
4.4 Ny og overset natur	13
4.5 Besigtigede lokaliteter	14
4.6 Forsvarets og Naturstyrelsens arealer	14
5. Konstaterede ændringer til kommunal opfølgning	15

Synopsis

Naturstyrelsen har i 2013 opdateret registreringen af beskyttet natur i Samsø Kommune.

Ved registreringsprojektets afslutning er der samlet registreret 1.318,4 ha natur i kommunen. Det er en reducereing af naturarealet på 7,8 ha eller -0,6 % i forhold til de 1.326,2 ha, der var registreret ved starten af Naturstyrelsens projekt.

Den samlede udvikling i det registrerede naturareal skyldes dels at nye arealer er kommet til, og dels at der er arealer, som er gledet ud af registreringen.

Der er således registreret 53 uoverensstemmelser (potentielt tabt natur) med et samlet areal på 25,8 ha. Disse har kommunen en opgave med at følge op på.

Samtidig er der registreret 40 nye og 45 oversete naturområder med et samlet areal på henholdsvis 6,1 og 3,9 ha.

Derudover er fejlkortlagte arealer slettet og der er sket tekniske tilpasninger i afgrænsningen af allerede registreret natur. Samlet set giver det en reducereing af det registrerede naturareal på 7,8 ha.

Nettotilvæksten af natur i kommunen er på -19,7 ha, svarende til en netto tilbagegang på 1,5 % af de 1.326,2 ha natur der var registreret ved starten af Naturstyrelsens projekt. Nettotilvæksten er beregnet som arealet af ny natur fratrukket arealet af uoverensstemmelser (potentielt tabt natur).

Data er opdateret i Danmarks Miljøportal – dels i korttemaet om beskyttede naturtyper, og dels (hvis lokaliteterne er besigtiget i felten) i korttemaet om statslige § 3-besigtigelser samt i Naturdatabasen.

1. Indledning og baggrund

Miljøministeriet og Kommunernes Landsforening indgik den 19. november 2010 en aftale om et bedre grundlag for beskyttelse af de naturtyper, der er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3. Formålet med aftalen er at sikre, at den vejledende registrering af § 3-områderne i Danmarks Miljøportal bliver opdateret over hele landet i løbet af perioden 2011 - 2013.

Miljøministeriet ved Naturstyrelsen har ansvar for at opdatere § 3-registreringerne i projektperioden, og har undervejs været i tæt dialog med de kommuner, hvor registreringen har været i gang.

Det er som hidtil kommunernes opgave, at vedligeholde den vejledende registrering af de § 3-beskyttede naturområder. Ifølge aftalen mellem MIM og KL vedligeholder kommunerne fremover registreringen af den § 3-beskyttede natur i en 10-årig cyklus. Denne del af aftalen vil blive udmøntet i en bekendtgørelse.

Desuden skal kommunerne følge op på de eventuelle uoverensstemmelser, der er registreret af Naturstyrelsen i forbindelse med projektet.

I 2013 har Naturstyrelsen opdateret registreringen af § 3-områderne i Samsø Kommune. Disse er bearbejdet i 2013-2014 og lagt ind i Danmarks Miljøportal, hvorfra de nu er tilgængelige.

Nærværende rapport beskriver resultaterne af registreringsprojekt i Samsø kommune.

2. Metoder

Alle områder, der er omfattet af Naturbeskyttelseslovens § 3, registreres i Danmarks Miljøportal. Dette sker dels i et GIS-lag om beskyttede naturtyper og dels (hvis området er besigtiget) i et GIS-lag om besigtigelser samt i Naturdatabasen.

I dette projekt er de nuværende registreringer fra GIS-laget om beskyttede naturtyper blevet sammenlignet med de nyeste luftfotos, og ved forskelle er dette blevet registreret i Miljøministeriets interne GIS-system. Forskellene kan bestå af følgende elementer:

- Uoverensstemmelser, hvor hele eller dele af registrerede naturområder er forsvundet. Det er registreret, hvilket år uoverensstemmelsen kan ses på luftfoto, samt hvilken type uoverensstemmelse der er tale om. Uoverensstemmelserne besigtiges som udgangspunkt i felten.
- Nye og oversete naturområder, som kunne ses på luftfotos, men som ikke var registreret. Der er skelnet mellem ny og overset natur. Overset natur ses på alle de ortofotos, som var til rådighed i analysen (tilbage til 1995), mens ny natur er kommet til i perioden mellem 1995 og frem. Ny og overset natur er ligeledes blevet besigtiget i felten. Dog er søer ikke besigtiget, hvis de har været mulige at afgrænse i forbindelse med luftfototolkningen.
- Fejlkortlægninger, som var omfattet af registreringen i Danmarks Miljøportal, men som ikke har kunnet genfindes på nogen af de tilgængelige luftfotos. Disse burde aldrig have været registreret.
- Tekniske tilpasninger, hvor naturområdet ikke har ændret udstrækning over årene, men hvor afgrænsningen er tilpasset. Disse er ikke besigtiget i felten.

Til luftfototolkningen har der været en hel række luftfotoårgange til rådighed sammen med en række hjælpetemaer som bl.a. højdemodel, gamle topografiske kort, evt. data leveret af kommunerne samt oplysninger om de aftaler, der eventuelt er indgået med de enkelte kommuner. Aftalerne har bl.a. omfattet områder, som kommunerne for nyligt har opdateret, og som Naturstyrelsen derfor ikke har behøvet at gennemgå.

Lokaliteter til besigtigelse i felten, er alle blevet markeret i GIS-systemet i forbindelse med luftfototolkningen. Disse lokaliteter er medtaget i felten i et MobilGIS-system på en Tablet-pc. Her har der været mulighed for at tilføje oplysninger, som efterfølgende er lagt tilbage til det interne GIS-system. På Tablet-pc'en er der ligeledes udfyldt feltskemaer med oplysninger om det enkelte naturområders struktur, plantearter m.m. Skemaerne er koblet til GIS-polygonerne med et ID-nummer.

Når feltarbejdet er afsluttet, er data blevet sendt til kommentering hos kommunen. Kommunen har her haft lejlighed til at gennemse data og kommentere på registreringerne i forhold til kommunens oplysninger.

Alle opdaterede afgrænsninger af § 3-naturen er efterfølgende registreret i Danmarks Miljøportal ligesom de oplysninger, som er indsamlet i forbindelse med feltbesigtigelserne. Naturstyrelsen har forestået denne opdatering i Danmarks Miljøportal.

Det skal bemærkes, at ved opdateringen af § 3-laget i Miljøportalen er uoverensstemmelser ikke fjernet. De er i stedet lagt ind som selvstændige polygoner med de oprindelige naturtyper. Besigtigelser er derimod lagt i Miljøportals lag om statslige § 3-besigtigelser, uanset om der ved besigtigelsen er konstateret natur eller ej.

Efter Naturstyrelsens registreringsarbejde er afsluttet, er alt registreringsmateriale overdraget til kommunen. I de tilfælde, hvor naturen er forsvundet, har Naturstyrelsen ikke taget stilling til, om der er tale om ulovlige forhold. Det er kommunens ansvar efterfølgende at følge op på, om det registrerede er i overensstemmelse med § 3-beskyttelsen. Kommunen skal ligeledes holde registreringen af den beskyttede natur opdateret i Miljøportalen.

DMU har udarbejdet tekniske anvisninger for luftfotoanalyserne (for henholdsvis tabt § 3-natur og ny eller overset § 3-natur) og for feltregistreringerne (for tabt, ny og overset § 3-natur), se www.beskyttedenaturtyper.dk og klik på `Registreringen af § 3-natur opdateres`.

På ovennævnte hjemmeside findes undersider for hver kommune, som angiver udviklingen i naturen i forhold til antal og areal af de enkelte naturtyper. Udviklingen er angivet før Naturstyrelsens registreringsarbejde blev påbegyndt og efter dets afslutning.

På hjemmesiden findes desuden diverse faktaark om forhold i projektet, registreringen, brugen af Miljøportalen, link til aftalen mellem Miljøministeriet og Kommunernes Landsforening m.m.

Lodsejerne er inden feltarbejdet informeret om opdateringen og feltundersøgelserne ved annoncering i lokale ugeaviser. Et faktaark om projektet og annoncen er blevet sendt til landbrugs- og skovbrugsorganisationerne, som har orienteret deres konsulenter. Annonce og faktaark kan ses på ovennævnte hjemmeside.

3. Samarbejde med kommunen

Naturstyrelsen har forud for registreringsarbejdet holdt møde med kommunen. Kommunen har efterfølgende fremsendt GIS-fil med 15 års genopdykningsret.

Der har i forbindelse med projektet været nedsat en kommunefølgegruppe med deltagelse af § 3-medarbejdere fra de 8 pilotkommuner i 2011, samt et par kommuner mere. Gruppen har holdt 3 møder, hvor de forskellige faser i registreringsprojektet har været drøftet og evalueret. Naturstyrelsen har fundet samarbejdet meget nyttigt.

Kommunen har haft materiale fra registreringsarbejdet til høring i en periode på 4 måneder.

Det har været frivilligt for kommunerne, om de ønskede at kommentere på Naturstyrelsens materiale forud for opdateringen i Miljøportalen.

Samsø Kommune har inden opdateringen i Miljøportalen givet tilbagemelding på 457 lokaliteter, hvilket for 14 lokaliteters vedkommende har givet anledning til ændringer i forhold til Naturstyrelsens udgangspunkt.

4. Resultater af Naturstyrelsens arbejde i kommunen

I forbindelse med registreringsarbejdet har Naturstyrelsen taget udgangspunkt i et GIS-udtræk fra Danmarks Miljøportal den 10. december 2012. For hver uoverensstemmelse mellem registreringen i Miljøportalen og nyeste ortofoto, er der digitaliseret en ny polygon, hvilket naturligvis også er gældende for nye og oversete naturområder.

En række lokaliteter er besigtiget, og der er konstateret både områder som *er* beskyttet natur og områder, som *ikke* opfylder kriterierne for at være beskyttet natur.

Data er opdateret i Danmarks Miljøportal. Data om de beskyttede naturområder findes i Danmarks Arealinformation i GIS-laget: Beskyttede naturtyper (bes_naturtyper). Data om feltbesigtigelserne findes samme sted i GIS-laget om Statslige § 3-besigtigelser (besigtigelse_fl_stat) samt i Naturdatabasen under 'Statslige § 3-besigtigelser'.

4.1 Er der registreret mere eller mindre natur i forbindelse med Naturstyrelsens projekt?

En oversigt over Naturstyrelsens registreringer i kommunen kan ses i tabel 1. En nærmere forklaring til de enkelte kategorier fremgår af kapitel 2.

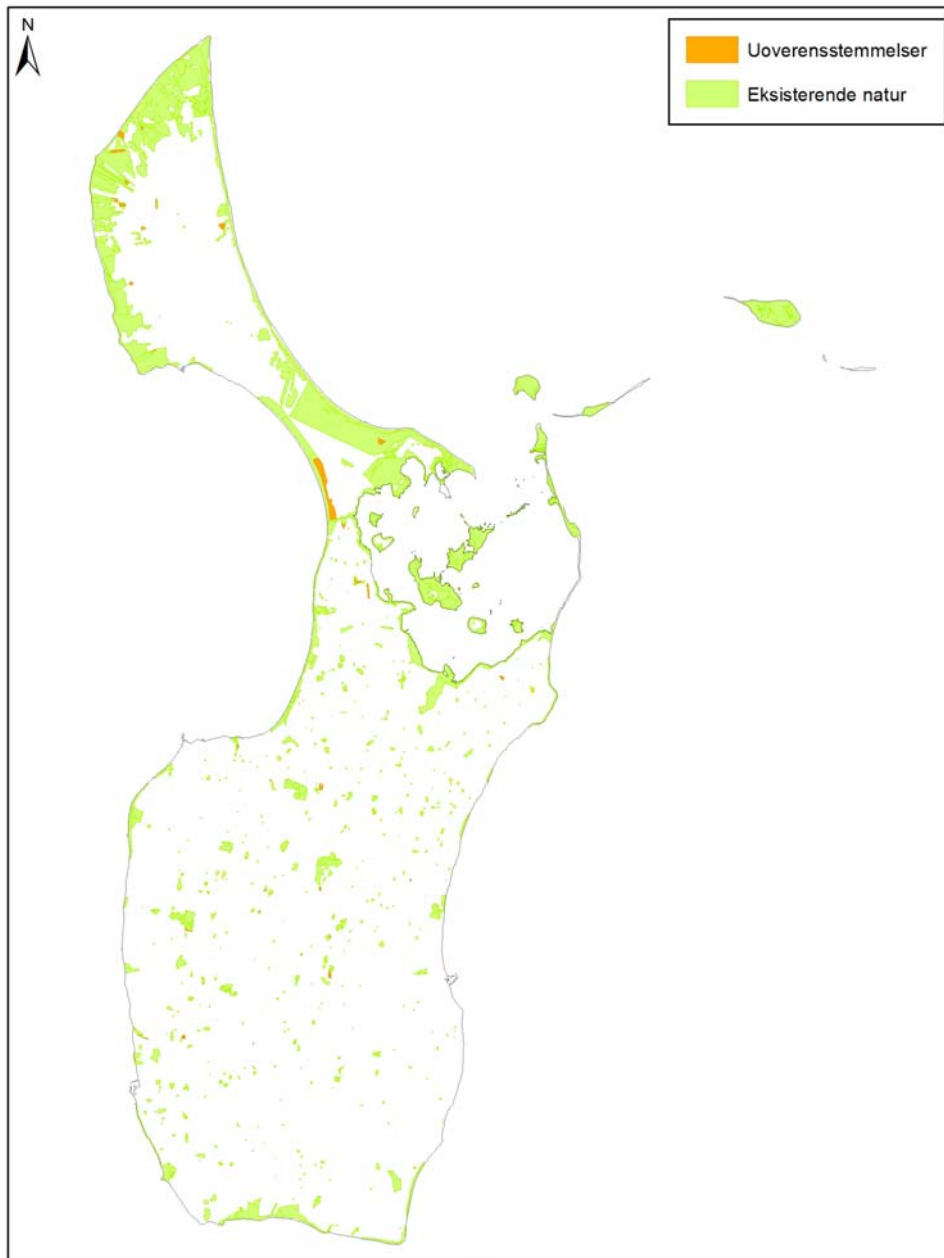
TABEL 1
Oversigt over Naturstyrelsens registreringer i kommunen.

	Antal lokaliteter	Areal (ha)
I DAI inden NST-projekt	697	1.326,2
Uoverensstemmelser	53	25,8
Uoverensstemmelser – afkræftet i felten*	1	0,1
Nye naturområder	40	6,1
Oversete naturområder	45	3,9
Fejl-kortlagte	14	6,3
Tekniske tilpasninger	306	14,3
Nye/oversete naturområder – afkræftet i felten**	0	0,0
Besigtigede	0	0,0
I DAI efter NST-projekt***	898	1.318,4

*) Registreret som uoverensstemmelse ved luftfototolkning, men ved feltbesigtigelsen er der ikke konstateret en uoverensstemmelse.

**) Registreret som ny/overset natur ved luftfototolkning, men afkræftet ved feltbesigtigelse.

***) Uoverensstemmelser bliver ikke fjernet i DAI, men indlagt som selvstændige polygoner med den oprindelige naturtype.

FIGUR 1
Kommunekort med særskilte signaturer for områder med ny natur, eksisterende natur og uoverensstemmelser.

Da Naturstyrelsens registrering i kommunen blev afsluttet i 2013 var der konstateret 898 § 3-områder. De udgør tilsammen et areal på 1.318,4 ha, hvilket udgør 11,5 % af kommunens areal. Bemærk, at det samlede antal og areal efter Naturstyrelsens projekt også omfatter de registrerede uoverensstemmelser.

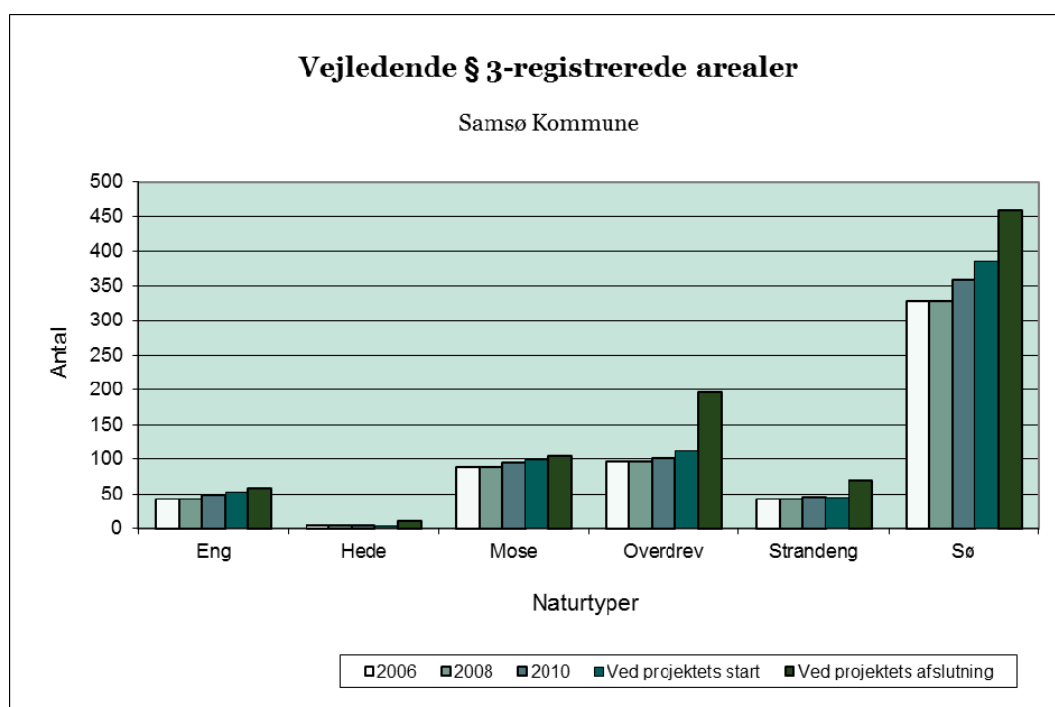
Som det fremgår af tabel 1 er der efter Naturstyrelsens projekt registreret 7,8 ha mindre natur i Samsø Kommune i forhold til udgangspunktet på 1.326,2 ha. 6,3 ha er registreret som fejkortlagte, og burde ikke have været registreret. Udgangspunktet er derfor 1.319,9 ha. Heraf er de 25,8 ha uoverensstemmelser, mens der er henholdsvis 6,1 og 3,9 ha ny og overset natur. Når disse trækkes fra er der 14,3 ha tilbage, som tilskrives tekniske tilpasninger, hvor naturområdets udstrækning ikke er ændret over tid, men hvor afgrænsningen er opdateret i forbindelse med dette projekt.

Den oversete natur burde have været registreret i forbindelse med den oprindelige kortlægning i begyndelsen af 1990'erne. Derfor kan nettotilvæksten af natur beregnes som 6,1 ha ny natur fratrukket 25,8 ha uoverensstemmelser. Nettotilvæksten af natur i Samsø Kommune er således negativ og udgør -19,7 ha svarende til en netto tilbagegang på 1,5 % af de registrerede 1.326,2 ha inden Naturstyrelsens projekt.

4.2 Fordelingen af beskyttet natur på antal og areal

Projektets resultater opgøres på to måder, som viser fordelingen af de forskellige naturtyper i 2006, 2008, 2010 samt før og efter opdateringsprojektets afslutning:

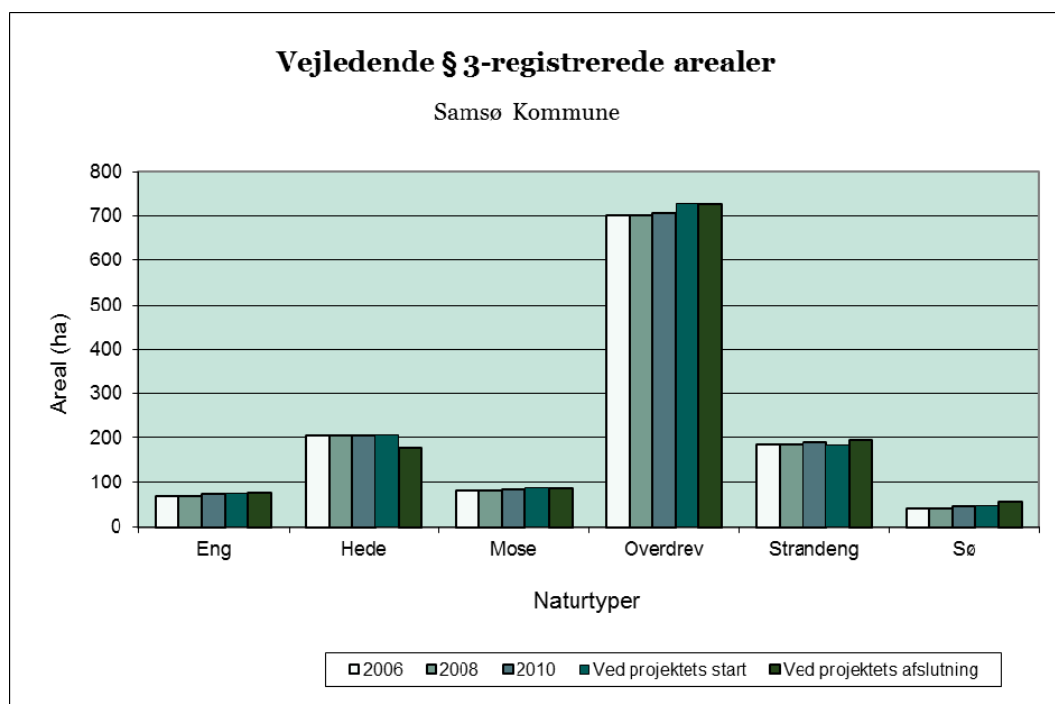
- Antal områder med de forskellige typer af natur ses på figur 2 og tabel 2
- Areal (ha) med de forskellige typer af natur ses på figur 3 og tabel 3

FIGUR 2
Antal områder med de forskellige typer af natur.

TABEL 2
Antal områder med de forskellige typer af natur.

	Eng	Hede	Mose	Overdrev	Strandeng	Sø	I alt
2006	43	4	89	96	43	328	603
2008	43	4	89	96	43	328	603
2010	49	4	94	101	45	359	652
Ved projektets start	52	4	98	112	45	386	697
Ved projektets afslutning	58	11	104	196	70	459	898

FIGUR 3
Areal (ha) med de forskellige typer af natur.

TABEL 3
Areal (ha) med de forskellige typer af natur.

	Eng	Hede	Mose	Overdrev	Strandeng	Sø	I alt
2006	69	205	80	701	186	40	1.281
2008	69	205	80	701	186	40	1.281
2010	73	205	83	705	189	45	1.300
Ved projektets start	74	205	88	727	185	48	1.326
Ved projektets afslutning	76	179	85	726	196	56	1.318

Udviklingen i antal og areal af § 3-områderne i kommunen fra 2006 og frem til projektets afslutning viser, at antallet af alle naturtyper er steget. Arealet af næsten alle naturområderne er øget, dog er arealet af hede gået væsentligt tilbage i forhold til arealet ved projektets start, også mose og overdrev er gået lidt tilbage fra projektets start.

Som ovenfor nævnt er uoverensstemmelser ikke taget ud af § 3-registreringen. Baggrunden for at naturområders areal alligevel kan være gået tilbage er, at de kan være omfattet af tekniske tilpasninger og fejlregistreringer, hvor arealer oprindeligt er blevet registreret som § 3-beskyttet natur uden at opfylde kriterierne. Disse er opdateret, så de ikke længere fremgår af § 3-laget i GIS.

4.3 Uoverensstemmelser

Ved luftfototolkningen er der konstateret en række områder, hvor et registreret naturområde ser ud til at være påvirket af en aktivitet, som kan medføre, at området ikke længere opfylder kriterierne for at være beskyttet natur. Der er ikke taget stilling til, om der er tale om et ulovligt forhold. Tabel 4 viser en oversigt over de registrerede uoverensstemmelser.

TABEL 4

Uoverensstemmelser registreret i luftfototolkningen. Bemærk at ikke alle lokaliteter er besigtiget.

	Antal lokaliteter	Areal (ha)
Opdyrkning	20	3,0
Omlægning	6	3,5
Bebyggelse	4	0,1
Haver, parker og golfbaner	3	0,2
Infrastruktur	1	0,0
Råstofgravning og jorddeponering	1	0,2
Sommerhusområder	0	0,0
Tilplantning	0	0,0
Tørlægning og dræning	0	0,0
Tilgroning	18	18,7
Sum af uoverensstemmelser	53	25,8
Afkræftet ved feltbesigtigelse*	1	0,1
Totalt	54	25,8

*) Registreret som uoverensstemmelse ved luftfototolkning, men ved feltbesigtigelsen er der *ikke* konstateret en uoverensstemmelse. Her kan også være tale om, at kommunen har afkræftet uoverensstemmelsen.

Ovenstående tabel viser, at der samlet set er registreret 53 uoverensstemmelser. Opdyrkning er den hyppigste påvirkningsfaktor af § 3-områderne i Samsø Kommune, efterfulgt af kategorien tilgroning. I arealopgørelsen er det tilgroning, der udgør størst areal efterfulgt af omlægning.

4.4 Ny og overset natur

Ved luftfototolkningen har Naturstyrelsen registreret 43 lokaliteter som potentiel ny natur samt 51 lokaliteter som potentiel overset natur, der burde have været med i den oprindelige registrering.

Alle disse er besigtiget i felten for at få fastlagt områdernes egentlige status. Dog har søer jf. aftalen mellem KL og Miljøministeriet som udgangspunkt været undtaget fra besigtigelse i felten, hvorfor kun et fåtal er feltbesigtiget. Nedenstående tabel 5 viser fordelingen af de naturtyper, der er konstateret i luftfototolkningen, og de naturtyper der er registreret i felten eller som følge af kommunens bemærkninger. Endelig fremgår de områder som efter feltbesigtigelse eller ved kommunens bemærkninger er fastlagt til ikke at opfylde kriterierne for at være beskyttet natur.

TABEL 5

Nye og oversete naturområder – med angivelse af den naturtype, der er konstateret ved feltbesigtigelse. Bemærk at ikke alle lokaliteter er besigtiget.

	Ny natur		Overset natur	
	Antal	Areal (ha)	Antal	Areal (ha)
Eng	0	0,0	0	0,0
Hede	0	0,0	0	0,0
Mose	0	0,0	0	0,0
Overdrev	0	0,0	3	2,2
Strandeng	0	0,0	1	0,1
Sø	40	6,1	41	1,6
Sum af bekræftet natur	40	6,1	45	3,9
Ikke-beskyttet natur*	3	3,0	6	5,5
Totalt	43	9,1	51	9,4

* Afkræftet i felten, eller som følge af en kommunal vurdering.

Tabellen viser, at det er søer der udgør de nye naturområder. For overset natur er det også søer, som udgør det største antal efterfulgt af overdrev, mens det arealmæssigt er mest overdrev efterfulgt af søer.

Tabellen viser, at 7 % af de lokaliteter, der ved luftfototolkningen er registreret som ny natur ikke har kunnet bekræftes som følge af en kommunal vurdering. Ved overset natur er andelen af ikke-natur på ca. 12 %.

4.5 Besigtigede lokaliteter

Naturstyrelsen har ikke feltbesigtiget lokaliteter i Samsø Kommune.

4.6 Forsvarets og Naturstyrelsens arealer

På Forsvarets og på Naturstyrelsens ejendomme er kortlægningen af naturarealerne foretaget tidligere i selvstændige projekter. Derfor har disse arealer ikke været omfattet af Naturstyrelsens landsdækkende projekt. I de tidligere projekter er der ikke kortlagt med samme parametre som i det landsdækkende projekt. I denne rapport er der for disse områder således ikke oplysninger om eventuelle uoverensstemmelser eller om fordelingen af nye og oversete naturområder.

Forsvaret og Naturstyrelsen har ikke tidligere opdateret data i DAI, og det er aftalt, at opdateringen i DAI fortages i forbindelse med Naturstyrelsens landsdækkende projekt. Derfor vil tallene for naturområdernes antal og areal 'Ved projektets afslutning' i figur 2+3 samt tabel 2+3 være inklusiv ændringer i disse områder.

I Samsø Kommune er der 214,1 ha natur på Naturstyrelsens arealer mens Forsvaret ikke har naturarealer.

5. Konstaterede ændringer til kommunal opfølgning

Naturstyrelsen har som led i opdateringen af § 3-arealerne i Samsø Kommune konstateret, at der er 53 bekræftede uoverensstemmelser mellem den eksisterende registrering og nyeste luftfoto/besigtigelse. Når der er tale om en bekræftet uoverensstemmelse betyder det, at Naturstyrelsen har konstateret, at et areal, der hidtil har været registreret som § 3-område er ændret og overgået til anden arealanvendelse end den registrerede, helt eller delvist. Der er ikke taget stilling til, om der findes en naturlig forklaring på uoverensstemmelsen, eller om der er tale om et ulovligt forhold.

Uoverensstemmelserne i Samsø Kommune fremgår oversigtligt af afsnit 4.3 og udgør et samlet areal på 25,8 ha. Alle data fra luftfoto- og feltregistreringerne af disse områder er overdraget til Samsø Kommune, som skal fastlægge, om der er tale om ulovlige forhold i henhold til naturbeskyttelseslovens § 3 og i så fald foretage den nødvendige håndhævelse af reglerne.

Naturstyrelsens opdatering af § 3-registreringer
Samsø Kommune

Naturstyrelsen
Haraldsgade 53
2100 København Ø